

UITNODIGING

CONFERENTIE

‘Opbrengstgericht werken: de regionale praktijk’

Goed waarnemen van kinderen
als ingang om de kwaliteit van het taal/lees- en rekenonderwijs te verbeteren.

Datum/tijd

Woensdag 6 oktober 2010 van 13.30-18.00 uur

Locatie

Van der Valk hotel Haarlem Zuid, Toekanweg 2, 2035 LC Haarlem

Doelgroep

Leerkrachten, intern begeleiders en schoolleiders uit het primair onderwijs.
Ook geïnteresseerde bestuurders, (bovenschools) managers en adviseurs
zijn welkom.

Kosten

€ 50,00 per persoon, groepskorting mogelijk vanaf 5 personen

Inschrijven

Uitsluitend online via
www.onderwijsadvies.nl

Organisatie

Projectbureau Kwaliteit in samenwerking met OnderwijsAdvies

CONFERENTIE
in de regio
Haarlem

**‘Opbrengstgericht werken:
de regionale praktijk’**

Beste collega,

OnderwijsAdvies en de PO-Raad nodigen u graag van harte uit voor een regioconferentie over Opbrengstgericht werken op woensdagmiddag 6 oktober in Haarlem. Tijdens deze conferentie kunt u ervaren hoe Opbrengstgericht werken kan leiden tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Deze conferentie is met name interessant voor algemeen directeuren, bovenschools managers, intern begeleiders en leerkrachten.

Kansen voor het onderwijs

Opbrengstgericht werken is een kansrijk middel voor scholen om doelgericht de kwaliteit van het taal- en rekenonderwijs te verbeteren. De conferentie wordt georganiseerd om Opbrengstgericht werken te introduceren met behulp van haalbare praktijkvoorbeelden. Wat is de betekenis van Opbrengstgericht werken? Hoe wordt dit in de praktijk op functionele wijze toegepast en wat weten we uit de praktijk?

Verbeteren van onderwijsresultaten

Naast het aanreiken van achtergrondinformatie over de wijze waarop Opbrengstgericht werken vorm en inhoud krijgt op verschillende onderwijsniveaus, krijgt u tijdens inspirerende workshops praktische handreikingen om zelf op groeps- en schoolniveau met Opbrengstgericht werken aan de slag te gaan.

Workshops uit de praktijk

Collega's van scholen uit uw eigen regio en experts van OnderwijsAdvies en de PO-Raad spannen zich in om de conferentie voor u tot een succes te maken. Tijdens de bijeenkomst geven collega's uit de regio interessante workshops over de volgende onderwerpen:

1. [Opbrengstgericht werken met behulp van de PDSA-cyclus](#)
door de directie van basisschool De Oranjerie en Anneke Veraart (oA);
2. [Verbeteren van de rekenresultaten met Werken Met Kwaliteit](#)
door de intern begeleider van de Margrietschool en Bob Olders (oA);
3. [Gerichte interventies leiden tot succes bij technisch lezen en spelling](#)
door een leerkracht en de directie van Bredeschool De Vogels en Dorothe Kappenburg (oA);
4. [Verhogen van leeropbrengsten met Coöperatief Leren](#)
door basisschool Het Galjoen en Bernice Keerveld (oA);
5. [Opbrengstgericht werken; over denken, doelen en vooral.... doen!!](#)
Een ontwikkeltraject op basisschool 't Schrijverke door Martine van den Hoek (oA);
6. [Tussendoelen geletterdheid in de groepen 1, 2 en 3](#)
Leerkrachten van de groepen 1-2 van basisschool De Kwikstaart en Mia Versteegen (oA);
7. [Opbrengstgericht werken met een datamuur](#)
door Gerard Regeling van CBS Drakensteyn / WSNS Enschede;
8. [Werken met referentieniveaus](#)
door Sylvia van Os van Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) in Enschede

We heten u van harte welkom tijdens onze regioconferentie op woensdag 6 oktober 2010. Mocht u onverhoopt niet in de gelegenheid zijn om deel te nemen, laat het ons weten dan informeren wij u op een andere wijze over Opbrengstgericht werken.

Met vriendelijke groet,

Arie Grandia
Directeur/bestuurder OnderwijsAdvies

Programma

13.30 – 14.00 uur	Ontvangst met koffie
14.00 – 14.45 uur	<p>Welkom door Arie Grandia, directeur/bestuurder van OnderwijsAdvies Centrale inleiding met DVD presentatie 'Kijken naar Opbrengstgericht werken'.</p> <p><i>Wat betekent Opbrengstgericht werken? Wat kan de invloed zijn van Opbrengstgericht werken ten gunste van het leerproces van de leerlingen? Hoe kunnen we dit in onze regio handen en voeten geven? Wie heeft hierbij welke rol?</i></p> <p>Interactieve opening van de dag waarin met elkaar een beeld wordt geschetst van de inhoud van Opbrengstgericht werken en de wijze waarop data gestuurd beleid kansen biedt voor de verbetering van de kwaliteit van het taal/lees- en rekenonderwijs op alle onderwijsniveaus.</p>
14.45 – 15.00 uur	Programmawissel
15.00 – 16.00 uur	Workshopronde 1
16.00 – 16.15 uur	Programmawissel
16.15 – 17.15 uur	Workshopronde 2
17.15– 18.00 uur	Netwerken, er staat een drankje voor u klaar

De workshops

1. Opbrengstgericht werken met behulp van de PDSA-cyclus

Door: Raymond van den Berg en Marrie van Es,
directie van basisschool De Oranjerie
Anneke Veraart, onderwijsadviseur OnderwijsAdvies

In deze workshop hoort u hoe na het volgen van een drietal bijeenkomsten over Opbrengstgericht werken, basisschool De Oranjerie gestart is met het systematisch in kaart brengen van opbrengsten. Tijdens deze bijeenkomsten zijn resultaten verzameld en geanalyseerd met behulp van de *PlanDoStudyAct (PDSA)-cyclus*. Door het analyseren van onderwijsresultaten heeft de directie geconstateerd dat ondanks alle inzet en inspanning de resultaten niet waren zoals gewenst. In deze workshop laat de directie van De Oranjerie zien hoe de resultaten systematisch in kaart gebracht zijn met behulp van de PDSA-cyclus en hoe zij op basis van *Wat Werkt op School* een plan van aanpak hebben opgesteld om de opbrengsten te verbeteren.

2. Verbeteren van de rekenresultaten door Werken Met Kwaliteit (WMK)

Door: Madelon Spek, intern begeleider van de Margrietschool
Bob Olders, adviesteammanager OnderwijsAdvies

De Margrietschool neemt reeds twee jaar deel aan een opleidingstraject *W(erken) M(et) K(waliteit)*. In dit traject staan de opbrengsten van het onderwijs centraal. In deze workshop laat Madelon Spek zien op welke wijze het schoolteam met rekenen aan de slag is gegaan en hoe dit leidt tot het verbeteren van de rekenresultaten. Bij het Opbrengstgericht werken staat het gedrag van de leerkracht centraal. In deze workshop komen de vijf leerkrachtvaardigheden aan de orde, die van invloed zijn op het verbeteren van rekenprestaties. De deelnemers aan de workshop vormen het schoolteam dat aan de slag gaat met rekenen. Een manier van werken, die u ook kunt toepassen binnen uw eigen school. Door gebruik te maken van het instrument *WMK* borgt de Margrietschool haar rekenafspraken, leerkrachtvaardigheden en rekenresultaten.

3. Gerichte interventies leiden tot succes bij technisch lezen en spelling

Door: Janwillem van Ipenburg, leerkracht bredeschool De Vogels,
Harriët Zuidgeest, directeur bredeschool De Vogels
Dorothe Kappenburg, onderwijsadviseur OnderwijsAdvies

In deze workshop laten wij u zien wat de effecten zijn van gerichte interventies op het gebied van technisch lezen en spelling. Bredeschool De Vogels neemt deel aan een Taalverbetertraject en door het Samenwerkingsverband in Leiden is geïnvesteerd in het maken van een analysemodel waarmee scholen een beeld kunnen krijgen van verbeterpunten op het gebied van technisch lezen en spelling (*Standaard Lezen en Spellen, juli 2008*). Met de analyse van de resultaten op het gebied van technisch lezen en spellen zijn er op De Vogels actiepunten geformuleerd. Vervolgens is er geïnvesteerd in scholingsbijeenkomsten op de school en observaties in de klassen. Alle leerkrachten kunnen de interventies uitvoeren. Dit vraagt wel een duidelijk beleid vanuit de schoolleiding en het creëren van draagvlak bij de leerkrachten. Hierover meer in de workshop resultaten op het gebied van technisch lezen. In deze workshop wordt ook stil gestaan bij hoe de schoolontwikkeling op bovenschools niveau wordt ondersteund en hoe de aandacht voor de leerresultaten van kinderen geen belemmering hoeft te vormen voor de ontwikkeling van het kind als geheel.

4. Verhogen van leeropbrengsten met Coöperatief Leren

Door: Basisschool Het Galjoen (Den Hoorn)
Bernice Keerveld, onderwijsadviseur OnderwijsAdvies

Het Galjoen heeft ervoor gekozen structureel te werken met *Coöperatief Leren in het onderwijs*. *Coöperatief Leren* zorgt voor samenwerking en interactie en draagt bovendien bij aan het verhogen van de leerprestaties. In deze workshop informeren wij u over *Coöperatief Leren* en hoe dit op Het Galjoen vorm krijgt. Binnen *Coöperatief Leren* wordt gebruik gemaakt van uiteenlopende didactische structuren om effectieve samenwerking binnen groepjes van twee of vier leerlingen te bewerkstelligen. Deze didactische structuren kunnen bij elke methode worden gehanteerd. *Coöperatief Leren* heeft naast een positieve invloed op leerprestaties, ook invloed op het zelfbeeld en de sfeer in de groep.

Coöperatief Leren is één van de negen didactische strategieën die volgens Robert Marzano (auteur van *Wat Werkt op School*) leerrendement oplevert. Door gebruik te maken van Coöperatief Leren wordt de opbrengst van de instructie en het inoefenen van kennis en vaardigheden vergroot.

5. Opbrengstgericht werken; over denken, doelen en vooral... doen!! Een ontwikkeltraject op basisschool 't Schrijverke in Zoetermeer

Door: Martine van den Hoek, onderwijsadviseur OnderwijsAdvies

Basisschool 't Schrijverke werkt planmatig aan de ontwikkeling van haar onderwijs. Opbrengstgericht werken krijgt op de school vorm door aan te sluiten bij de cyclus van handelingsgericht werken: signaleren - onderwijsbehoefte bepalen - groepsplan opstellen - groepsplan uitvoeren. De school start dit proces door systematisch en gestructureerd na te denken over onderwijsbehoeften van kinderen.

Op basis van onderwijsbehoeften worden groepsplannen gemaakt: welke kinderen kunnen met (en van) elkaar leren. Leerkrachten proberen, op basis van de groepsplannen, zich elke les af te vragen wat deze les voor de verschillende leerlingen betekent: wat moeten ze leren en hoe gaan we dat vormgeven? Het gaat hierbij zowel om de onderwijsinhoud als om de organisatie en het vormgeven van de instructie. Dit denken in doelen blijkt een belangrijke motor als het gaat om verhogen van de opbrengsten.

Deze workshop geeft een praktijkbeeld van het ontwikkeltraject dat de school doormaakt richting Opbrengstgericht werken.

6. Tussendoelen geletterdheid in de groepen 1, 2 en 3

Door: Leerkrachten van de groepen 1 en 2 van basisschool
De Kwikstaart te Uithoorn
Mia Versteegen, onderwijsadviseur OnderwijsAdvies

Op basisschool De Kwikstaart in Uithoorn heeft vorig schooljaar een taal/leesverbetertraject plaatsgevonden in de groepen 1 tot en met 8. In de onderbouwgroepen van de basisschool zijn de activiteiten rond de leerlijnen en tussendoelen geletterdheid kritisch bekeken.

Het resultaat is dat de school hieraan werkt met een beredeneerd aanbod in een uitdagende leeromgeving. Nieuw hierbij is het werken met het leeskastje '*Letters en Laatjes*'. Een goed prentenboek is uitgangspunt voor het gebruik van dit kastje. Door middel van het gebruik van dit kastje komen de zes belangrijkste tussendoelen aan de orde. Elk laatje staat voor een tussendoel. In de laatjes zitten 'vaste' materialen, maar ook passende verwisselbare materialen die horen bij het prentenboek. Via de materialen die in het laatje aanwezig zijn komen alle tussendoelen op een betekenisvolle manier aan de orde.

7. Opbrengstgericht werken met een datamuur

Door: Gerard Regeling CBS Drakensteyn / WSNS, Enschede

Alle leerlingen zijn getoetst voor lezen, spelling en rekenen, maar de resultaten zijn heel verschillend. De leerlingen scoren boven, op of onder het niveau. Wat nu? Wat ga je doen met deze leerlingen? Hoe ga je om met verschillen? Hoe organiseer je dat binnen de groep? Hoe organiseer je dat binnen de school? En wat is de rol van de directeur als onderwijskundig leider? In deze workshop krijgt u inzicht in de wijze waarop scholen in Enschede dit aangepakt hebben.

Toetsgegevens spelen een belangrijke rol

In Enschede werken 41 basisscholen en twee speciale basisscholen zeer succesvol aan het verbeteren van het leesonderwijs. Een belangrijk onderdeel van hun verbeterplannen is het Opbrengstgericht werken. Hierbij spelen de toetsgegevens een belangrijke rol. Op basis van de toetsresultaten worden besluiten genomen voor de volgende periode. Deze resultaten worden omgezet in een datamuur, waarbij een overzicht ontstaat van instructieonafhankelijke, instructiegevoelige en instructieafhankelijke leerlingen. Deze gegevens worden gekoppeld aan een groepsplan.

Metten is weten?

In het groepsplan wordt op overzichtelijke wijze de leerstof gekoppeld aan de instructiebehoefte van de leerlingen. De gegevens worden vertaald naar een datamuur op schoolniveau. Maar wat zeggen deze gegevens dan? En hoe kunnen deze gegevens vertaald worden naar een plan van aanpak? Metten is weten, maar metten leidt niet tot Opbrengstgericht werken; Opbrengstgericht werken is datadreven decisionmaking. De datamuur maakt dit mede mogelijk. In deze workshop gaan we hier uitgebreid op in.

8. Werken met referentieniveaus

Door: Sylvia van Os van Stichting Leerplanontwikkeling (SLO), Enschede

In referentieniveaus is vastgelegd wat kinderen aan het einde van de basisschool moeten kennen en kunnen op het gebied van taal en rekenen. Naar verwachting zijn de referentieniveaus op 1 augustus 2010 ingevoerd. In deze workshop hoort u wat deze referentieniveaus betekenen voor uw school en wat het doel hiervan is.

De Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen heeft vier niveaus voor taal en rekenen beschreven, niveau 1F tot en met niveau 4F. Het doel van deze niveaus is om de taal- en rekenvaardigheid van leerlingen naar een hoger plan te brengen. Hiermee wil de Expertgroep tegemoetkomen aan de zorg in onderwijs en samenleving dat de taalvaardigheid van leerlingen de laatste jaren is achteruitgegaan. De Expertgroep geeft aan dat zij niveau 2F als noodzakelijk beschouwt om maatschappelijk goed te kunnen functioneren op het gebied van taal en rekenen. Dit niveau is volgens het advies een voorwaarde voor het functioneren als burger in de samenleving.

Doorlopende leerlijnen

De vier taal- en rekenniveaus zijn te gebruiken in het hele onderwijsstelsel, zowel in Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, Middelbaar Beroepsonderwijs als Hoger Onderwijs. Hierdoor kunnen de niveaus als referentiepunt dienen bij de overgang van bijvoorbeeld PO naar VO of van VO naar MBO. De beschrijving van taal- en rekenvaardigheden kan bovendien helpen de drempels (overgangen) tussen onderwijstypen weg te nemen en daarmee voor een doorlopende leerlijn zorgen. Tot slot kunnen leerlingen dankzij de niveau-beschrijvingen beter ingedeeld, gevolgd en gestimuleerd worden door leerkrachten.

Relatie

De expertgroep beschrijft de relatie tussen niveau, schooltype en drempel als volgt:

Niveau Basiskwaliteit Drempel
1F eind Primair Onderwijs van PO naar VO
2F eind VMBO van VO fase 1 naar VO fase 2 / van VMBO naar MBO
3F eind MBO-4 en HAVO van VO naar MBO en HO
4F eind VWO van VO naar WO

Implementatietraject

Voor een succesvolle invoering van het referentiekader moeten leraren ermee leren werken. Zij gaan immers in de lespraktijk van alledag met de referentieniveaus aan de slag, om de taal- en rekenvaardigheden van leerlingen te verbeteren. Het toepassen van de referentieniveaus in de onderwijspraktijk, met daaraan gerelateerd ook het nemen van wenselijke initiatieven staat in deze workshop centraal.

Inschrijven

Inschrijven voor de conferentie kan uitsluitend individueel, online via www.onderwijsadvies.nl of met behulp van het aanmeldingsformulier.

De conferentie is primair bedoeld voor leerkrachten, intern begeleiders en schoolleiders. Maar ook geïnteresseerde bestuurders, algemeen directeuren en adviseurs zijn welkom.

Deelnamekosten

Om de drempel voor deelname zo laag mogelijk te houden zijn de deelnamekosten slechts € 50,- per persoon. Voor de implementatie binnen uw school raden wij u aan met meerdere personen uit uw team deel te nemen.

Groepskorting

Als u met 5 of meer deelnemers naar de conferentie komt, ontvangt u een korting van € 20,- per persoon. U kunt, als u alle deelnemers individueel hebt ingeschreven, een mail sturen naar info@onderwijsadvies.nl waarbij u aangeeft met hoeveel deelnemers u van één school of bestuur komt; u krijgt dan een aangepaste factuur.

Annuleren

Tot 4 weken voorafgaand aan de conferentiedatum kunt u zelf online uw inschrijving kosteloos annuleren. Bij annulering binnen 3 weken voor aanvang kunt u dit uitsluitend per mail aangeven (info@onderwijsadvies.nl) en worden de annuleringsvoorwaarden toegepast waarmee bij inschrijving akkoord is gegaan.

Bevestiging

Indien u na inschrijving geen mailbevestiging ontvangt, neem dan direct contact op met de deelname-registratie.

Informatie

Voor inhoudelijke informatie over Opbrengstgericht werken kunt u terecht op www.schoolaanzet.nl. Voor informatie over uw inschrijving kunt u contact opnemen met de deelnameregistratie, telefoon 079 - 329 56 00 (10.00-12.00 uur) of e-mail info@onderwijsadvies.nl.

Vormgeving: ProSecOnd, Woerden